

ČOŠKARENJE

Najveća škrtica u Srbiji

Piše: Zoran Luković

Decenije su prošle, ali izgleda da naša stvarnost još zavisi od onoga što je narod stavio u izreku „OZNA sve dozna“. Zaista, kakva je to Srbija država kada raznorazne špije, objavljujući podatke o tome ko je sa kim, kada i zašto šurovao na opštu štetu a ličnu korist, mogu da je uzdrmaju do rasula. Zar nije normalno da u državi koja se temelji na zakonima, svako bude procesuiran pravovremeno bez obzira na to da li je aktuelna ili potencijalna vlast, da li ima poželjan koalicioni kapacitet, da li je bliži jednoj a dalje od druge političke opcije? Možda su stvarno u pravu neki hroničari domaće političke scene kada tvrde da je polovinu ovdašnjih stranaka osnovala OZNA-UDBA-DB-BIA... U Americi je pao predsednik samo zato što je organizovao i naredio prisluškivanje političkih protivnika, u Engleskoj je ministar vojni „odleteo“ jer je svoj status podredio mladjoj ljubavnici... Kriminal i pljačka države se u normalnim zemljama sankcionišu odmah, onda kada se dogode, nema otvaranja priča posle nekoliko godina. Demokratske zemlje konflikte rešavaju demokratski. Sa nama to nije slučaj, kod nas su izgleda važniji neki drugi principi. Kada se tome dodaju maniri iz filma „Niske strasti“, uopšte nije važno ko je uvučen u zamku „intervjua bez gaća“, onda čovek pomisli kako cirkus od koga zastaje dah nikada nije ni odlazio iz naših života. Zato jeste u pravu Aleksandar Vučić kada kaže da se mora vratiti uloga i snaga institucijama države. Nema u tom stavu ničeg spornog, osim što se može postaviti pitanje zašto više novinara dođe na njegovu konferenciju za štampu, nego kada ih poziva, recimo, Ustavni sud? Šta tu nije u redu?

Zašto mediji ignorišu instituciju i na osnovu čega nepogrešivo prepoznaju gde je stvarna moć dajući prednost prvom potpredsedniku, čak i ako on neće takav tretman. Odgovor bi mogao biti jednostavan, a opet vrlo tačan: zato što i danas, posle više od pola veka, važniju ulogu u društvu i našim životima imaju lideri stranaka, političari, raznorazne tajne službe, nego demokratska načela i institucije. Zato oni koji su poslednjih godina doprineli ekonomskoj kalvariji, oni koji su promovisali neprikosnovenost partijskih interesa i elita, sada mogu da se ophode kao da ničemu lošem što nas je zadesilo nisu učestvovali. Spora pravda je gotovo isto što i nepravda, a oni koji su bili vlast u ranijem periodu ne mogu sopstveno nečinjenje

oprati obnarodovanjem tajnih špija dosijea. Ko je kriv neka odgovara, svejedno da li je visoki državni zvaničnik ili premijer, ali od toga se ne živi bolje, to se ne maže na hleb. Šta je sa odgovornošću zbog toga što u Srbiji ima gladnih? Može li kriminal, mogu li osobe sa koloritnim nadimcima biti alibi za loš život? To što smo dogurali do više stotina hiljada siromašnih, do milion nezaposlenih, do toga da od deset mladih osoba osam nikada nije videlo ono što zovemo inostranstvom, to bi mnogi da se zaboravi kao da ne postoji. Koliko još dugo, do kada sve to može tako? Odgovor na ova i slična pitanja u demokratskoj zemlji daje odgovorna politika, ne tajne službe.

Stvarnost je takva da smo dogurali dotle da, ako država ne uzme nove kredite, sledi ekonomski i socijalni krah zbog nemogućnosti vraćanja starih dugova. Doduše, ta opasnost više nije pitanje dana, odložena je i ministar Dinkić tvrdi da novca ima za sve potrebe u narednih šest meseci. Zato ohrabrujuće zvuči podatak da je „deficit republičkog budžeta u januaru iznosio sedam milijardi dinara, što je upola manje od pla-

Lepo je primetio jedan ekonomista: javne finansije se mogu i moraju konsolidovati jer nema drugog izlaza i u tom smislu je dobro ako ministar finansija bude „najveća škrtica u Srbiji“

niranog za taj mesec". Lepo je to prime-
tio jedan ekonomista kada je rekao da
se javne finansije mogu i moraju konso-
lidovati jer nema drugog izlaza i da je
u tom smislu dobro ako ministar finan-
sija bude "najveća škrtica u Srbiji". Mi-
nistar izgleda ne beži od tog tvrdičluka,
poručujući EPS-u da nema novca iz dr-
žavne kase, već da se moraju sami snaći
jer je to moguće. Upravo zbog toga čudi
da se iz Ministarstva energetike, uz na-
javu poskupljenja struje, promoviše i
promena tarifnog sistema u tom smi-
slu što bi se bitno suzila razlika između
cene dnevne i jeftinije noćne struje. Eko-
nomisti MAT-a upozoravaju da struja
„nije krompir koji se u periodu viška
proizvodnje može staviti u trap i trošiti
kada tražnja bude veća", jer bitno jeftini-
ja noćna struja je faktor koji pomera tra-
žnju u vreme manje tražnje i rasterećuje
obim dnevne potrošnje. Praktično, „su-
žavanje te razlike, tako da ona postane
nestimulativna za ponašanje potroša-
ča, moglo bi da podigne dnevnu potroš-
nju do nivoa koji će zahtevati uvoz po
cenama koje su veće od povišenih do-
maćih cena", a to onda više nije tehno-
loško već ekonomsko pitanje. U slučaju
da bude više takvih rešenja koje će imati
ekonomski loše posledice, budžet će
biti ugrožen. Međutim, ako budžet zbog
tih loših poteza bude „kasica prasicca“ iz
koje će svako uzimati kako mu se prohte,
ako ne bude kako je planirano, biće loše.
Cilj je da „škrtica“ Dinkić omogući
hlađenje pregrejane javne potrošnje,
jer se tako može stići do naredne godine
kao startne za bolje dane i preokret od
pada, ka sporom i postojanom rastu. Re-
šenja poput onoga koje se nudi u otvo-
renom pismu kroz "15 konkretnih mera
i 5 ključnih reformi", više su politika a
manje ekonomija. Vreme je da moć li-
dera i politike ustukne pred strukom i
ekonomijom, jer nas je suprotni odnos
snaga doveo u bezizlaz. Najbolje bi bilo,
kako napisao profesor dr Danica Popović,
da takvo izlaganje ekonomskog progra-
ma "odmah padne u zaborav". Njenom
obrazloženju za zaborav se zaista nema
šta dodati ili oduzeti. Profesorka Popo-
vić konstatuje da „ekonomski program

nije samoposluga gde će svako naći ne-
što na rasprodaji: i radnici i poslodavci
i država. Upravo suprotno! Program,
to je odricanje. Program, to je skup pod-
sticaja koji će odvratiti ljude od ponaša-
nja koje šteti društvu, makar njima lično
to potpuno odgovaralo. Šta ima od
ovakvih mera u ovom programu? Ništa,
naravno".

Jeste dobra poruka kada se u ime dr-
žave kaže da će svako ko u Srbiju uloži,
investira deset miliona evra i zaposli 200
radnika „biti oslobođen poreza na pro-
fit deset godina". Jeste dobro ako u go-
dinama zapuštene i zaparložene njive, u
privatizacijom uništena poljoprivredna
dobra hoće neko da uloži mnogo milio-
na evra. Predmet dogovora sa Arapima,
tvrdi Vlada Srbije, isključivo su pre-
duzeća koja su u republičkom vlasniš-

*Vreme je da moć lidera i politike
ustukne pred strukom i ekonomijom,
jer nas je suprotni odnos snaga
doveo u bezizlaz*

tvu, osim jednog gazdinstva koje pripa-
da PKB i čijih se 2.500 hektara izdaje u
zakup „Al Dahri", što je potvrđeno od-
lukom Skupštine Beograda. Sve osta-
lo, opet precizira republička Vlada, a to
je 16.500 hektara „biće izdato isključivo
vojvodanskim paorima u zakup". Mogu
li paori da ulažu u proizvodnju? Mogu,
ali malo, a budžet ne može da pomogne
puno. Zašto investitor nije iz EU? Pa ako
neko može da dovede, ne jednog, već
više takvih iz EU koji bi uložili milione
evra, bilo bi super. Ali, tako nešto nije na
vidiku jer je prosečan rast evrozone, ove
godine, malo iznad nule. Procene su da
poljoprivreda koja i sada jedina više pro-
da nego što uveze, može za koju godinu
da zaradi i preko pet milijardi evra. Uski
partijski interesi i inati, međustranač-
ki odnosi po principu „da komšiji crkne
krava", svih proteklih godina imali su i
svoju poražavajuću ekonomsku cenu i
zato takvo ponašanje mora da prestane.
Srbiji su potrebne realne pare, više nego
najbolji planovi, više od bilo koje stran-
ke. I tu je kraj svakoj priči.